

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ фінансів _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 7.03050801 «Фінанси та кредит»

за темою:

«Податкова політика України в умовах трансформаційних перетворень»

Виконавець
студентка _____ ЦВФН _____ факультету

Михайлова Ніколь Геннадіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник
кандидат економічних наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Васютинська Людмила Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток будь-якої цивілізованої держави неможливий без розбудови ефективної податкової системи, яка, у свою чергу, має бути спрямована на вирішення таких основних завдань, як стимулювання економічного розвитку, наповнення бюджету держави у таких розмірах, щоб здійснювати фінансування бюджетних програм з метою задоволення потреб суспільства у певних благах.

За умов інтеграції України в Європейський Союз перед державою стоять досить важливі завдання щодо формування такої податкової системи, яка відповідала б європейським стандартам, з однієї сторони, і була спроможною конкурувати з європейськими країнами – з іншої.

В Україні тривають реформаційні процеси, які мають супроводжуватися виваженою і дієвою податковою політикою. Тому існує необхідність всебічного дослідження питань, пов'язаних із розвитком та реформуванням системи оподаткування і податкової системи у контексті практики та проблематики їх функціонування, перспектив розвитку, а також визначення шляхів оптимізації податкової політики за цих умов. Саме це обумовлює актуальність дослідження.

Мета дослідження. Метою роботи є поглиблення теоретичних засад формування і реалізації податкової політики та визначення шляхів її вдосконалення в умовах трансформаційних перетворень.

Завдання дослідження:

- дослідити історію розвитку наукових поглядів на податки та податкову систему ;
- розкрити соціально-економічну сутність податкової політики;
- обґрунтувати механізм реалізації податкової політики;
- проаналізувати тенденцію реалізації податкової політики у контексті формування дохідної складової бюджету
- здійснити моніторинг фіскальної ефективності податкової політики;
- оцінити фактори впливу податкової політики на розвиток податкової системи
- визначити вектори трансформації податкової політики України на шляху до євроінтеграції;
- запропонувати основні напрями розвитку податкової політики України в умовах реформ

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес формування та реалізації податкової політики України.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні та методичні засади податкової політики України.

Методи дослідження. Для досягнення мети кваліфікаційної роботи та вирішення поставлених задач було використано системний підхід, що сприяло проведенню комплексного дослідження процесів реформування та реалізації податкової політики. При дослідженні теоретичних засад було використано наступні методи пізнання: аналіз, синтез, індукція, дедукція та конкретизація. У

ході аналізу практики та проблематики формування та реалізації податкової політики використовувалися методи порівнянь, групувань, порівняння, горизонтального та статистичного аналізу. Для наочного зображення статистичного матеріалу, було використано такі методи як узагальнення та графічного зображення даних.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є основні положення законів України, указів Президента України, постанов Верховної Ради України, постанов Кабінету Міністрів України з питань оподаткування. Використано статистичні і аналітичні матеріали Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України, Фіскальної служби України, міжнародних інституцій, монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів, дані річних звітів, інформаційних та аналітичних бюлетенів, економічних і політичних оглядів, ресурси Інтернету, періодичні видання вітчизняних і міжнародних організацій, неурядових інститутів.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (82 найменування). Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 7 таблиць, 10 рисунків

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи податкової політики держави»** розглянуто історію розвитку наукових поглядів на податки та податкову систему. Розкрито соціально-економічна сутність податкової політики. Описано механізм реалізації податкової політики.

У другому розділі **«Практика та проблематика формування та реалізації податкової політики в Україні»** досліджено тенденції реалізації податкової політики у контексті формування дохідної складової бюджету. Проведено моніторинг фіскальної ефективності податкової політики. Здійснено аналітичну оцінку факторів впливу податкової політики на розвиток податкової системи.

У третьому розділі **«Шляхи вдосконалення податкової політики України»** визначено вектори трансформації податкової політики України на шляху до євроінтеграції. Запропоновано Основні напрями розвитку податкової політики України в умовах реформ.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Дослідивши історіографію досліджень податкової системи, варто зазначити, що питаннями оподаткування займалися вчені, починаючи з XVIII ст., та ці питання і на теперішній час не перестають бути на часі. Розмежовуючи періоди спрямування наукової думки можна визначити такі: 1) період XVIII ст. - вчень про проблеми оподаткування; науковці почали досліджувати: принципи оподаткування, проблеми оподаткування, проблеми раціоналізації оподаткування, податкову систему; 2) період XIX ст. – поч.

XX ст., що характеризується: формуванням фінансової та податкової системи Російської імперії; дослідженням податкового законодавства зарубіжних держав; формулюванням власної позиції стосовно системи оподаткування; 3) XX ст. – період обґрунтування переваг радянської податкової системи; 4) поч. 90-х рр. XX ст. – до теперішнього часу – період розвитку податкової системи України та наближення податкових систем, зокрема країн Європи, особлива увага приділяється дослідженню питань ухилення від сплати податків, уникнення подвійного оподаткування тощо.

2. Визначено, що податкова політика – це сукупність організаційних, правових, економічних заходів державного регулювання економіки, які здійснюються у сфері оподаткування шляхом регулювання існуючої податкової системи та податкових відносин та направлені на забезпечення надходження грошових ресурсів до бюджетів усіх рівнів, стимулювання економічного зростання та суспільного добробуту в країні. Основною метою податкової політики є забезпечення стійкого та постійного наповнення доходної частини бюджетів, що складають бюджетну систему держави, а також стійке забезпечення доходів суб'єкта господарювання, домогосподарства, фізичної особи та фізичної особи-підприємця та мінімізація їх податкових зобов'язань.

3. Встановлено, що у складі податкового механізму залежно від завдань, набору інструментів, наявності суб'єктів та способу дій можна виокремити дві підсистеми: механізм справляння податків платниками та механізм контролю і забезпечення сплати податків. Механізм справляння податків платниками відображає заходи платника податків, пов'язані з визначенням суми податку та її сплати до бюджету. Механізм контролю і забезпечення сплати податків передбачає застосування до платників податків у разі необхідності засобів примусу, основними з яких є попереджувальні, запобіжні, примусове стягнення податків, податкова застава, санкції тощо.

4. Визначено проблематику формування та реалізації податкової політики. Встановлено, що основними недоліками податкової політики в Україні є: нестабільність і неузгодженість податкового законодавства; нерівномірний розподіл податкового навантаження на фізичних та юридичних осіб; нераціональна система податкових пільг і звільнень; недостатня фіскальна ефективність податкової системи; складність системи адміністрування податків. Не менш значною проблемою є формування раціональної системи пільгового оподаткування. Не дивлячись на певні здобутки щодо вдосконалення вітчизняного оподаткування проблема щодо складності адміністрування податків лишається не вирішеною. Саме це впливає на погіршення показника часу який витрачається підприємцями на дотримання податкових правил. Вже фактично вичерпаний найбільш популярний ресурс для підвищення рейтингу – зниження кількості платежів. Зараз в дослідженні враховуються п'ять податків: податок на прибуток, ПДВ, ЄСВ, земельний і екологічний, і за кожним із них береться найменша величина – один платіж на рік. Це означає, що подальше поліпшення можливе тільки за рахунок відмови від одного із цих п'яти податків або зменшення їх бази оподаткування.

5. Виявлено, що існує тенденція зростання обсягів податкових надходжень до Зведеного бюджету України, а також зростання їх питомої ваги в загальній сумі доходів бюджету. Аналіз динаміки коефіцієнта збираності податків показав, що лише податок на прибуток підприємств та ПДФО має значення вище одиниці, а відтак можна говорити про існування певних проблем щодо адміністрування податків. Показники за іншими бюджетоутворюючими податками, які досліджувалися не перевищують одиницю, що говорить про існування певних проблем щодо збирання цих податків. Проте можна також визначити і таку причину, як часті зміни Закону про державний бюджет України у зв'язку з корегуванням його показників. Таке становище говорить про ручний режим управління бюджетом, що має своїм наслідком «підтягування» планових показників до попереднього фактичного виконання.

6. З огляду на оцінки ефективності використання податкових пільг можна дійти висновку, що в останні три роки спостерігається підвищення ефективності пільгового оподаткування у провідних галузях реального сектора економіки, зокрема промисловості, будівництві, транспорті і зв'язку, у сфері фінансової та страхової діяльності. Проте значна кількість податкових пільг призводить до необґрунтованих втрат бюджету та здійснює негативний вплив на розвиток економіки.

7. Визначено, що ефективність діючої податкової системи та оптимальної податкової політики в розвинутих країнах було досягнуто за рахунок проведення структурних реформ, деякі заходи з провадження яких варто було б запозичити і Україні; актуальність узагальнення досвіду формування і реалізації податкової політики в державах-членах ЄС та необхідність його врахування у стратегії інтеграції України до європейського економічного простору підкреслюється також тим, що існують спільні для всіх розвинених європейських країн теоретичні передумови і науково обґрунтовані принципи побудови податкової системи, а податкова практика в ЄС знаходиться на високому професійному рівні. Досвід ЄС у сфері оподаткування апробований і довів свою ефективність.

8. Визначено, що з метою вдосконалення податкової політики в Україні необхідно:

- підвищити рівень інформаційного забезпечення й впровадження автоматизації в органах державної податкової служби для зниження витрат на адміністрування податкової системи;
- розробити заходи щодо впровадження механізму прогресивного оподаткування ПДФО;
- створити Єдиний координаційний центр з обміну інформацією між податковими та іншими органами влади для зниження ризиків при плануванні податкових надходжень;
- підвищити соціальну і регулюючу ефективність податкових пільг шляхом обґрунтування доцільності їх надання та контролю за використанням відповідно до їхнього призначення;

- посилити регулюючий вплив податків шляхом переведення акценту з непрямого оподаткування на пряме;
- забезпечити стабільність податкового законодавства.